

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**HORATII TVRSELLINI || ROMANI || E SOCIETATE IESV ||
LAVRETANAE HISTORIAE || LIBRI QVINQVE. ||**

Torsellini, Orazio

Romae, 1597

Cap. 22. Clemens VII. decretis, aliisque rebus S. Domum ornat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64112)

*Clemens VII. Lauretano templo decretis or-
nato, sacrosanctam cellam exornare
pergit. Cap. XXII.*

CReatus inde Pontifex Leonis X. patruelis Cle-
mens Septimus, cuius Pontificatum domesticis iux-
ta, externisque bellis exercitum non magis vr̄bis Romæ
direptio, quam religio Lauretanæ Domus insignem fecit.
Is quippe Pontificatu inito, nihil fermè prius habuit, quã
vt Lauretanam Aedē Pontificijs diplomatis honestaret,
quibus & vetera firmaret beneficia, & adijceret noua. O-
mittere hoc loco nõ possũ caput cuiusdã eius diplomatis,
Lauretanae Virgini perhonorificũ. Id est eiusmodi: *Cũ non-
nulli Romani Pontifices, præsertim fel. rec. Leo Papa X. præde-
cessor, & secundum carnem frater patruelis noster, respicientes
multa & magna miracula, quæ in Ecclesia nostra S. Mariae de
Laureto quotidie operatur Altissimus, ac moniti singulari deuo-
tione & religione, Ecclesia ipsi, & illius Domus Capitulo, Ca-
nonicis, & alijs personis quam plurima priuilegia, immunita-
tes, gratias, diuersis temporibus concesserint, Nos qui erga B.
Virginem, sub cuius inuocatione dicta Ecclesia constructa est,
singularem deuotionem semper habuimus, volentes quacunque
sunt in fauorem dicta Ecclesia conseruari, & quæ sequuntur.
Inter beneficia Clementis fuit, quod Recinetensibus ius
omne, si quod reliquum esset in Lauretum, ademit. Nec
paruum eiusdem beneficium, quod Ioannem Matthæum
Gibertum Veronæ Antistitem Laureto præposuit, virum
doctrina pariter, & virtute clarum. Ab eo Lauretana Ae-
des supellectili sacra, optimis Canonicis, solemnibus cæ-
remonijs instructa cultaque. Pontificiarum ædium por-
ticus fornicatæ: cisterna, quam à Card. Robureo ædifica-
tam diximus, tectorio inducto concinnata, magno, vel
peregrinorum, vel incolarum bono. Cæterum illa maxi-
mè cura intentum Clementis habebat animum, vt nobi-
le illud à Leone inchoatum augustissimi sacelli ornamen-*

tum pari magnificentia absolueret. Accendebatur domestica vel pietate, vel gloria, ut cuius familiae decus inchoata Aedis Lauretanæ cælatura esset, eiusdem absoluta foret. Itaque Antonium Sangallum, Raphaelem Bacium, Nicolaum Tribulum, aliosque statuarios illa tempestate celeberrimos ingenti precio conducit. Rayneriū Nerucium Pisanum Lauretanæ ædificationi, præcipuè vero egregio illi operi pro dignitate perficiundo præesse iubet. Iam preciosa marmora erant maxima ex parte cælata ac perpolita. Nerucius ergo, dum cætera elaborantur, disturbat lateritios muros, qui sacrae cellæ pro fulcramento adstructi, ab eademque diuinitus repulsi, submotique (ut antea diximus) spectaculo erant. Inde, pari interiecto spatio, quod veteris miraculi monumentum foret, novos circundari parietes placuit, qui cælato marmore conuestiti extrinsecus adornarent sacellum: superstruendumque fornicem nouum, deiecto lacunari tectoque veteri, sustinerent. Aedem quippe lapide concamerari Pontifici placuerat, verito ne peruetustum tectum laqueatum, tot luminibus perpetuo ardentibus obnoxium, igne concepto, exitium sanctissimæ cellæ pareret. Proinde ars postulabat, ut altiora fundamenta iacerentur, quæ satis firmis substructionibus tam insigni, preciosumque opus à terræ motibus tutum vsquequaque præstarent. Igitur aperiendis nouorum parietum fundamentis, sacra Domus, (ne subducto solo, quid detrimenti caperet) stragulis, ut fit, funibusque constricta, ac validis suspensa rudentibus tamdiu sublimis pependit è machinis, quoad expletis fossis, noua fundamenta exstare cœperunt. Quo tempore satis constat (plurimorum enim oculis res comperta est) sub imis parietibus, dum circa eos ad fundamenta humus effoderetur, puluerulentum tritumque solum, & proximi ruris sepem oppressam, aliaque militaris viæ, quam sacra Aedes occuparat, indicia inuenta esse, noua veteris miraculi monumenta. Hæc autem à plurimis

*Hier. Ang.
Tradi. Lan.*

rimis tum notata, atque animaduersa ipsemet Hieronymus Angelita sub idem tempus memoriae prodidit in historia Virginis Lauretanæ.

Architectus sacros parietes perfodere ausus, diuinitus exanimatur. Cap. XXIII.

CAeterum aucta per idem tempus loci celebritate, sanctissimam Aedem ianuis augeri oportuit. Vna tum erat ianua (vt supra demonstraui) in medio fere pariete, qui vergit ad septentriones. hac ingredientibus omnibus & egredientibus aditus erat pariter, exitusque. Itaque in tanta aduenarum multitudine concursuque, alijs vt fit, alios prementibus, nonnulli (quia recessum primis vltimi non dabant) coarctati, oppressique exanimabantur. Proinde (quod iam pridem, & à multis optatum, & à Leone Decimo in forma exterioris ornamenti destinatum fuerat) peruiam fieri cellam placuit, binis ad angulos duorum parietum ianuis patefactis. Vt primum Architecti consilium distulit rumor; enimvero nefas videri, non magis accolis, quam peregrinis, eos parietes ferro temerari, quos per tot ætates diuina prouidentia saluos, intactosque seruasset. Multi palam fremere, quisquis id auderet, haud impune scilicet ausurum. Igitur cœlestis iræ metus fabros à conando absterruit. Haud vanum fuisse metum docuit euentus. Quippe Nerucio ipsi Architecto rem aggredienti quiddam accidit visu diuque mirabile. Fabris tale ministerium detrectantibus, ipsemet sacrum parietem perfodere aggressus est, maiore artis fiducia, quam reuerentia loci. Ergo vt malleum in sacrum parietem adegit, repente manu obtorpescente, insolitus horror reliquum corpus inuasit. pallor deinde suffusus ori ingentis mali nuntius: mox linquente animo, qui circa erant, collabentem excipiunt, domumque inter manus defe-

*Trad. Laur.
Ann. Laur.
Rer.*